

1841

28. Nov. 1895: 1. Beh. af Lovf. om Arbejdstid. 1842

hold gjort umyndige, vil jeg sige: Kan han virkelig paavise, at det er nødvendigt at træffe saadanne Lovbestemmelser som disse til Beskyttelse for de voksne Arbejdere, hvis ikke Fremtiden, Fædrelandets Fremtid, skal tage Skade, ja saa har det ærede Medlem Ret. Hvis han ikke kan bevise det, er hans og Medforslagsstilleres Forslag ikke en Gang stemmende med vor Grundlov, og burde det ikke være kommen frem. Saa længe det gøres gældende, at voksne Arbejdere nødvendigvis maa beskyttes mod sig selv og mod deres Arbejdsammerater — for det bliver det jo — saa længe det endnu staar tvivlsomt, hvor vidt i Samfundets Navn noget saadant med Rette kan fordres, saa længe er der Uenighed til Stede om, hvor vidt dette Forhold kan henføres under Fabriks- og Værkstedsløvgivning. Da jeg nu staar paa det modsatte Standpunkt af de ærede Forslagsstilleres, kan jeg ikke naa til deres Resultat. Jeg vil ikke have de voksne Arbejdere gjorde „umyndige“, saa længe jeg ved Tale og Afstemning kan bidrage til, at de ikke blive det. Det er blevet fremhævet af den ærede Ordfører — og det er, hvad der har gjort stærkest Indtryk paa mig af det, han har sagt i disse Dage — at Sundhedstilstanden er slettere og Dødeligheden større i Arbejderstanden end i de andre Stænder. Jeg vil dertil sige, at, hvis der her havde foreligget for os et Forslag om, at vor Fabriks- og Værkstedsløvgivning af 1873 skulde udvides, skulde suppleres med de ganske vist manglende Bestemmelser, saa vilde de Herrer i mig have haft en virksom Forbundsstøtte. Jeg har baade i Ord og i Skrift udtalt, at vor Fabrikslovgivning er gammel — det er den ældste i Europa — og at den trænger til Udvidelse og allermeest i Retning af Sundhedsforskrifter. Det er den eneste Fabrikslovgivning, der, saa vidt jeg har kunnet se, ikke indeholder Forskrifter med Hensyn til Arbejdsstedernes Indretning i sanitær Henseende. Det er jo givet, at naar Værkstedsrummene og Fabriksrummene i sanitær Henseende lade meget tilbage at ønske, vil der deraf kunne resultere en større Sygelighed og Dødelighed for Arbejderne, men det behøvede ikke at være, fordi den Arbejdstid, vi have, er for lang, derom foreligger der i alt Fald intet. Naar den ærede Ordfører for Forslagsstillerne har paaberaabt sig Dr.

Sørensens Udtalelser i saa Henseende, vil jeg sige, at Dr. Sørensen i 1884 har udfundet, at Arbejderbefolkningens Dødelighedsprocent er væsentlig større end Middelflassens. Jeg vil, fordi jeg ikke vil gøre nogen af de Herrer ondt, ikke udtale, hvilken Grund Dr. Sørensen tillægger en særlig Betydning med Hensyn til denne Overstuds-Dødelighed, men jeg vil kun fastslaa, at Dr. Sørensen intetsteds har udtalt, at en for lang Arbejdstid her til Lands var Skyld i, at Arbejderne havde en større Dødelighed (Ordføreren for Forslagsstillerne [S. Jensen, Kjøbenhavns 10de Valgkreds]): Det har jeg heller ikke sagt!). Ja, men saa ved jeg virkelig ikke, hvorfor Dr. Sørensen er ført i Marken for en forfattet Arbejdstid. Den ærede Ordfører sagde til mig, at Dødelighedsprøver for selvstændige Haandværkere havde jeg taget Ordet for, og det var jo dog en Indskrænkning i Friheden. Jeg vil kun dertil sige, at det er slet ikke nogen Hindring for Arbejde, at man skal aflægge en Prøve paa, om man har lært noget, det er tværtimod en Spore til Arbejde, saa der er en væsentlig Forskel i saa Henseende. Men i øvrigt skal den ærede Ordfører vist ikke kunne finde mange Ord fra min Side i Retning af, at jeg var særlig glad ved de foreslaede Dødelighedsprøver, jeg tror knap, at jeg har udtalt mig om dem, men jeg maa ganske vist sige, at jeg ikke ser den fjerneste Forbindelse mellem det, her foreligger og dette at ville anspore de unge til at bestille noget og give deres Læremester en Opfordring til at beskæftige sig med dem, saaledes at de, naar de unge ere komne ud over Lærearene og skulle ernære sig som selvstændige næringsdrivende, kunne bevise, at de ikke have forsjømt deres Værlinge. Dødelighedsprøverne tror jeg nok vilde være en god Spore baade for Mestrene og for de unge til at bringe det til et tilfredsstillende Resultat. Jeg ser — som sagt — ikke, at det har noget som helst at gøre med det Spørgsmaal, vi drøfte her. Naar den ærede Ordfører dernæst sagde, at jeg har foreslaet, at Mestrene skulde være tvungne til at være Medlemmer af en Fagforening, siger jeg ligefrem, at det ærede Medlem tager fejl (Ordføreren for Forslagsstillerne [S. Jensen, Kjøbenhavns 10de Valgkreds]): Det har jeg heller ikke sagt!) Jeg strev det